

Maaiverlies? Beter iets doen dan niets doen.

Hoe gaan wij om met de steeds zwaardere en snellere maaitechnieken?

Dit is een vraag die de laatste jaren steeds vaker wordt gesteld. Het probleem is groter geworden omdat economische belangen ook steeds meer een belangrijke rol gaan spelen.

Het nostalgische boerenbedrijfsleven van vroeger heeft de laatste decennia een enorme cultuurverandering ondergaan. Bedrijven zijn steeds groter geworden en hebben ook steeds grotere wagenparken en zwaardere tractoren. Met wildredders is dan ook steeds moeilijker te manoeuvreren. Het grasmaaien is een nieuw en intensiever systeem geworden. Men wil zoveel mogelijk gras verzamelen als kuilvoer, in plastic balen, in hooibalen, voor grasdrogerijen en als groenvoer voor in de stal.

Dit intensieve maaibeheer gebeurt met tractoren die voorzien zijn van front- en zijmaaiers, waarbij snelheden van 30 km. per uur worden gehaald. Er wordt vaak tot in de nachtelijke uren door gemaaid. De in het gras levende fauna zoals amfibieën, grondbroedende vogels, kleine en grote zoogdieren heeft geen schijn van kans om te overleven. Het voorjaar en de zomer vormen bij het maaien de grootste piek.

Extra inspanning

Landelijk werken vele WBE's, jagers en vogelwerkgroepen, ondersteund door tientallen vrijwilligers, al lange tijd samen om zoveel mogelijk dieren te redden. Dit gebeurt door middel van het plaatsen van nestbeschermers of door de dieren / het wild te verjagen uit de te maaien graspercelen.

Goede contacten

Het is voor toezicht- en jachthouders van groot belang om goede contacten te onderhouden met grondeigenaren, grondgebruikers

en loonwerkers. Het geeft een goed gevoel wanneer je een dag vóór de maaic actie wordt benaderd, zodat er voorzorgsmaatregelen genomen kunnen worden.

Terreinkennis

Zijn de weergoden de boeren goed gezind, dan worden vrijwel alle graspercelen in korte tijd gemaaid. Dit zijn veelal grote oppervlaktes die niet gelijktijdig zijn af te zoeken. Terreinkennis is daarom van groot belang. De grondgebruikers, terreinbeheerders, jagers en vogelaars kennen de meest kwetsbare plekken in hun gebied goed, en deze plekken krijgen dan ook de hoogste prioriteit.

Tips

Er zijn verschillende methodes die gebruikt kunnen worden om maaiverliezen zoveel mogelijk te beperken. Het gaat er hierbij ook om dat het om praktische en vooral uitvoerbare methodes gaat waarin de grondgebruikers en beheerders zich ook kunnen vinden.

Als voorbeeld kan ik geven, dat ik vorig jaar heb gekeken hoe op een landgoed in Twente door pachtboeren op het landgoed, maar ook met boeren/eigenaren van bedrijven werd samengewerkt met het plaatsen van vlaggen in de te maaien percelen. Ook gaven de grondgebruikers zelf al aan dat zij liever ook geen kadavers in hun kuilvoer of

hooi krijgen, dit vanwege gevaar voor ziektes.

Deze methode van samenwerking wordt ook al langere tijd op andere plaatsen in het land gevolgd. Meningen verschillen soms wel eens over wat de beste methode is, maar 1 ding is zeker, namelijk 'alle methoden zijn beter dan niets doen'.

De toezichthouder op het landgoed werkt al langer met deze methode en is tevreden over de resultaten. Hij gaf aan dat de werkwijze het beste resultaat geeft als je niet langer dan 24 uur van tevoren de vlaggen in de percelen plaatst. Het beste is dit te doen de avond van tevoren. In principe, doch vooral ook naar eigen inzicht, worden er gemiddeld een 5-tal vlaggen per ha geplaatst. Vooral niet te veel plaatsen, en houdt met de plaatsing altijd ruime afstand van de bosranden / houtsingels of van naastliggende percelen die niet gemaaid worden. Het effect moet gewoon zijn dat de vlaggen net genoeg onrust veroorzaken waardoor de aanwezige fauna het perceel verlaat. Ook moeten de zogende dieren wel hun jongen uit het perceel durven halen.

De vlaggen zijn eenvoudig en goedkoop te maken; bamboestokken van 3 m lang, met daaraan een plastic vlag en wat stukken lint. Je kunt dit werk goed alleen doen en in korte tijd veel hectares afzetten. Je

veroorzaakt dan ook geen schade aan het gewas. De dieren hebben de kans om zelf en/of met hun jongen een andere beschutting te zoeken. Dit is vaak beter dan ze uit het gras te halen tijdens het maaien. Vaak lopen, met name de jonge beesten, weer snel het gemaaid perceel in en zijn dan al gauw slachtoffer van vooral zwarte kraaien.

Evaluatie 2013

Tijdens de eerste maaiperiode werden in totaal 14 reekalveren, een tiental jonge hazen en een aantal bodembroeders gered, vooral dankzij een goede onderlinge samenwerking. Wij praten in dit geval wel over een overzichtelijk gebied. In het algemeen is op grote oppervlaktes het maaiverlies moeilijk in te schatten, maar in veel gevallen is dat schrikbarend hoog.

Jonge haasjes.

Nest fazanteneieren.

Bij navraag bij onze grondgebruikers echter gaven zij aan, dat zij geen kadavers of resten van dood gemaaid dieren hadden aangetroffen.

Nederland zou met z'n technologische kennis, in samenwerking met verschillende instanties én de agrarische sector, toch in staat moeten zijn een oplossing te creëren voor een beter en meer leefbaar milieu voor onze fauna.

Tekst en foto's Hans Spijkerman

